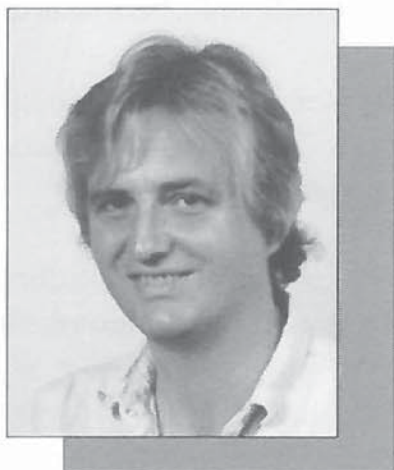

DEN SPROGPOLITISKE KRONIK

Modersmålsundervisning

Søren Hegnby

Undervisningskonsulent i Dansk Flygtningehjælp, tidligere lærer ved Enghøjsskolen i Hvidovre

Igennem de sidste mange år har debatten om folkeskolens modersmålsundervisning af tosprogede børn drejet sig om selve dens eksistens: skal den bestå eller skal den afskaffes? Politikere uden indsigt i emnet har på skift vist deres nationale sindelag ved at kræve modersmålsundervisningen afskaffet - og i år har det været den konservative Frank Dahlgårds tur.

Danmark er traktatligt forpligtet til at levere modersmålsundervisning til børn af EU-borgere, men 'ansvarlige' politiske partier og Kommunernes Landsforening mener, at staten Danmark kan leve med at gøre forskel på henholdsvis græske og tyrkiske børn: de første har krav på undervisningen, de sidste har ikke.

Denne evige politisering kan være

trættende for de mennesker, der arbejder teoretisk eller praktisk på området. Al sprogpedagogisk viden og praktisk erfaring bekræfter betydningen af at have et alderssvarende og veludviklet modersmål. Foreningen IBIS's Uddannelseskontakt Nord-Syd har på overbevisende måde vist, hvorledes anerkendelsen af modersmålets betydning findes i bl.a. latin-amerikanske samfund, selv hvor det drejer sig om modersmål uden tilhørende skriftsprog. Og så fortsætter vi på tyvende år her i Danmark med at diskutere, om vi vil tillade nogle få tusinde medlemmer af vores samfund at tilegne sig verdenssprog som tyrkisk, arabisk, farsi m.m.!

Forsvaret for selve eksistensen af modersmålsundervisningen har derfor gennem årene overskygget den egentlige opgave: kvalitetsudviklingen af

modersmålsundervisningen. Kritik og udviklingskrav har været holdt tilbage af frygt for, at det skulle kunne bruges af de politikere, der går ind for afskaffelse.

Men det bedste forsvar for modersmålsundervisningen er en velfungerende modersmålsundervisning! Og der er nok at tage fat på! Ingen anden opgave i folkeskolen har så vanskelige vilkår;

- modersmålslæreren underviser oftest på hold med stor aldersspredning, f.eks. fra 1.-4.klasse. Der er her tale om et ekstremt stort differentieringsbehov;
- modersmålslæreren har kun adgang til få undervisningsmaterialer ud over dem, der stammer fra hjemlandets skoler. Flertallet af disse er fuldstændig uegnede, da de afspejler et verdensbillede, som børnene kun har et overfladisk kendskab til. En del af disse materialer er endvidere opbygget ud fra holdninger (chauvinistiske, religiøse), som er i direkte modstrid med folkeskoleloven;
- modersmålslæreren har oftest en helt utilstrækkelig uddannelse;
- modersmålslæreren har ikke adgang til hele det 'hjælpeapparat', som de danske lærere kan støtte sig til: mediatek, specialundervisning, skolepsykolog, fagudvalg på skolen, faglige foreninger og tidsskrif-

ter, videreuddannelse på Danmarks Lærerhøjskole, osv.;

- som kulturformidler står modersmålslæreren ofte på 'øretævernes holdeplads': dels står han lige midt i kulturkonflikten mellem danskere og indvandrere, dels er der store etniske og politiske spændinger inden for de enkelte minoritetsgrupper.

Jeg ser imidlertid to meget positive træk inden for modersmålsundervisningsområdet:

For det første har Undervisningsministeriet endelig taget modersmålsundervisningen så alvorligt, at der er blevet udarbejdet fagmål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, vejledende forslag til læseplan samt undervisningsvejledning for faget. Hermed er der kommet et signal om, at modersmålsundervisningen er et fuldgældigt fag i folkeskolen.

For det andet har Odense Seminarium startet et forsøg, hvor minoritetsstuderende kan tage en dansk læreruddannelse med liniefag i deres modersmål, foreløbig i tyrkisk, arabisk og vietnamesisk. Ud over kendskab til kultur, litteratur og sprog vil denne uddannelse også omfatte viden om tosprogethed og sprogpedagogik.

Det er vejen frem til en kvalitetsudvikling af modersmålsundervisningen!